

VN/2747/2026
STM010:00/2026

Valtioneuvoston asetus kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Valtioneuvoston antamaa asetusta kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista (jäljempänä *KKP-aineasetus*) ehdotetaan muutettavan. Yhdessä hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi huumausainelain sekä sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE xxxx/2026 vp) yhteydessä esitettyjen muutosten kanssa ehdotuksella uudistettaisiin tapaa, jolla uusia muuntohuumeita luokitellaan Suomessa kuluttajamarkkinoilta kielletyiksi psykoaktiivisiksi aineiksi.

Hallituksen esityksessä huumausainelain (373/2008) määritelmää kuluttajamarkkinoilta kielletystä psykoaktiivisesta aineesta (jäljempänä myös *KKP-aineesta*) ehdotetaan muutettavaksi siten, että määritelmä tunnistaisi ja mahdollistaisi uusien psykoaktiivisten aineiden luokittelun KKP-aineiksi sen perusteella, että ne kuuluvat kemiallisen rakenteensa perusteella sellaiseen aineiden ryhmään, jota on pidettävä lain 3 a §:ssä tarkoitetun ominaisuuksien arvioinnin perusteella terveydelle vaarallisena. Aineryhmät määriteltäisiin tarkemmin KKP-aineasetuksessa.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2027.

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Kuluttajamarkkinoilta kiellettyjen psykoaktiivisten aineiden luokitteluun ehdotettu muutos hallituksen esityksessä sekä KKP-aineasetuksessa liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman kirjauksiin nuorten huumeidenkäytön ehkäisemisestä ja nuorten huumekeuolemien vähentämisestä.

Kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen asetuksenantovaltuutus on voimassa olevan huumausainelain 3 §:n 3 momentissa. Hallituksen esityksessä asetuksenantovaltuuden paikkaa ehdotetaan siirrettäväksi huumausainelain 3 §:n 2 momenttiin, mutta asetuksenantovaltuutuksen aineellinen sisältö pysyisi samana. Valtuutuksen mukaan tarkemmat säännökset siitä, mitä aineita, valmisteita ja kasveja pidetään 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuina huumausaineina, ja mitä aineita pidetään 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettuina kuluttajamarkkinoilta kiellettyinä psykoaktiivisina aineina annetaan valtioneuvoston asetuksilla.

2. Asian valmistelu

Asetusmuutosta on valmisteltu yhdessä huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 3 §:n muuttamista koskevan hallituksen esityksen kanssa. Valmistelu on toteutettu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean, Tullilaboratorion, Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen laboratorion kanssa. Valmistelua on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksen luvussa 1.

Asetusehdotus oli lausuntokierroksella 4.6.–30.7.2026 yhdessä hallituksen esityksen kanssa.

Asetusehdotuksen valmisteluasiakirjat ovat hallituksen esitystä koskevan hankkeen (STM010:00/2026) sivuilla osoitteessa <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM010:00/2026>.

3. Nykytila ja nykytilan arviointi

VN/2747/2026
STM010:00/2026

Uusien KKP-aineiden määrittely perustuu kansalliseen menettelyyn. Kun aine on määritelty kuluttajamarkkinoilta kielletyksi psykoaktiiviseksi aineeksi, on sen valmistus, tuonti Suomen alueelle, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovuttaminen kielletty huumausainelain 5 § 2 momentin nojalla. Kiellon rikkominen on säädetty rangaistavaksi rikoslain 44 luvun 5 a §:ssä. Kiellon rikkominen voi tulla rangaistavaksi myös rikoslain 46 luvun 4 §:n mukaisena salakuljetuksena taikka saman luvun 6 §:n mukaisena laittomaan tuontitavaraan ryhtymisenä. Kiellosta voidaan poiketa tutkimuksellisissa ja teollisen käytön tarkoituksissa.

Niin kauan, kun tiettyä uutta ainetta ei ole vielä yksittäin kielletty huumausainelain nojalla joko huumausaineeksi tai KKP-aineeksi niistä annetuissa valtioneuvoston asetuksissa, aine on huumausainelain näkökulmasta laillinen. Muuntohuumemarkkinat toimivat dynaamisesti ja nopeasti ja pyrkivät kiertämään huumausainelain kieltoja: kun yksi uusi huumaava aine kielletään, aineen rakenteeseen vähäisiä kemiallisia muutoksia toteuttamalla markkinoille tuodaan uusi samankaltainen aine, jota kiello ei vielä koske. Muuntohuumeiden yleistymisen on huomattava kansanterveysriski. Merkittävimpiä terveysriskejä ovat aineiden aiheuttamat myrkytykset, joista voi aiheutua vakavia terveyshaittoja tai kuolema.

Vuonna 2024 Euroopan unionin varhaisen varoituksen järjestelmässä valvottiin 1000 uutta psykoaktiivista ainetta, joista 46 ainetta raportoitiin järjestelmään ensimmäistä kertaa. Uudet aineet ovat olleet pääosin synteettisiä ja puolisynteettisiä kannabinoideja, synteettisiä katinoneja sekä synteettisiä opioideja kuten nitatseeneja. Tullilaboratorio tutkii vuosittain noin 10–20 täysin uutta Suomeen saapuvaa huumaavaa ainetta, joita ei ole vielä kielletty huumausainelain nojalla joko huumausaineena tai kuluttajamarkkinoilta kiellettyinä psykoaktiivisena aineena. Näytetutkimuksissa uudet aineet ovat kemialliselta rakenteeltaan muistuttaneet läheisesti olemassa olevia ja jo kiellettyjä aineita, minkä perusteella uuden aineen voidaan olettaa olevan todennäköisesti terveydelle vaarallinen. Useimmat uudet aineet ovat olleet Tullin mukaan synteettisiä kannabinoideja tai katinoneja. Tulli tai poliisi ei kuitenkaan voi takavarikoida ja hävittää tällaista uutta ainetta, jos se saa sitä haltuunsa ennen kuin aine on lisätty kiellettyjen aineiden joukkoon valtioneuvoston asetuksessa.

Useat maat ovat pyrkineet vastaamaan uusien muuntohuumeiden nopean kehityksen aiheuttamiin uhkiin muuttamalla lainsäädäntöään niin, että aineita koskevien kieltojen kiertäminen olisi huomattavasti vaikeampaa. Käytännössä tämä on toteutettu määrittelemällä lainsäädäntöön aineiden kemiallisen rakenteen perusteella kiellettyjä aineryhmiä. Aineiden kieltäminen perustuu siihen, että aineet, jotka kemiallisen rakenteensa perusteella kuuluvat samaan aineryhmään, tuottavat keskenään samankaltaisia vaikutuksia. Erilaisia versioita aineryhmäkohtaisesta kiellosta on käytössä esimerkiksi Virossa, Norjassa, Tanskassa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa ja Saksassa.

Hallituksen esityksessä esitetään aineryhmäkohtaisen kiellon säätämistä Suomessa. Huumausainelain uuden 3 § 1 momentin 9 kohdan mukaan kuluttajamarkkinoilta kielletyllä psykoaktiivisella aineella tarkoitettaisiin sellaista huumaantumistarkoituksessa käytettävää ainetta, joka voi olla terveydelle vaarallinen, joka ei ole lääkeaine eikä huumausaine, ja: a) josta on tehty 1 momentin 5 kohdan e alakohdassa tarkoitettu ilmoitus tai joka on tällaisen aineen paikkaisomeeri; tai b) joka kuuluu kemiallisen rakenteensa perusteella sellaiseen aineiden ryhmään, jota voidaan jäljempänä 3 a §:ssä tarkoitettujen ominaisuuksien arvioinnin perusteella pitää terveydelle vaarallisena.

4. Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Kuluttajamarkkinoilta kiellettyjen psykoaktiivisten aineiden aineryhmäkohtaisen kiellon tavoitteena on vähentää uusien muuntohuumeiden tarjontaa ja kysyntää ja siten ehkäistä aineista aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja.

VN/2747/2026
STM010:00/2026

KKP-aineasetuksen 1 §:ää muutettaisiin ja asetuksen liitteeseen lisättäisiin aineryhmien kuvaukset.

Asetuksen 1 §:n mukaan kuluttajamarkkinoilta kiellettyjä psykoaktiivisia aineita ovat liitteessä 1 mainitut aineet sekä aineet, jotka kuuluvat kemiallisen rakenteensa perusteella johonkin liitteessä 2 mainituista aineryhmistä. Asetukseen lisättäisiin uusi liite 2, jolloin asetuksesta ilmenisi yksittäisten aineiden listan lisäksi seuraavat aineryhmät: fenetyyliamiinit, katinonit, fentanyylit, nitatseenit, orfiinit, tryptamiinit sekä synteettisten kannabinoidien perusrunkorakenne ja sen alaryhminä erityisinä synteettisten kannabinoidien ryhminä bisykloheksanolit, heksahydrodibentsopyranolit, gammakarbolinonit ja fenyylietyyli-dihydroisoindolonit.

Ehdotettavat aineryhmät on valittu kansainvälistä kehitystä ja muiden maiden lainsäädäntöratkaisuja huomioiden. Valinnassa on painotettu sellaisia aineryhmiä, joiden on todettu muodostavan merkittävän riskin kansanterveydelle sekä mahdollistavan nopeasti muunneltavien uusien psykoaktiivisten aineiden markkinoilletulon. Tämän perusteella valvonnan kohteeksi ehdotetaan otettavaksi erityisesti perinteisemmät psykoaktiivisten aineiden ryhmät, kuten fenetyyliamiinit, tryptamiinit ja katinonit.

Edellä mainittuihin ryhmiin kuuluu laaja kirjo kemiallisia yhdisteitä, mukaan lukien jo markkinoilla esiintyvien aineiden rakenteelliset muunnokset. Esimerkiksi katinoniryhmään kuuluvat α -pyrrolidiinivalerofenonin (α -PVP) erilaiset kemiallisesti muokatut variantit, joita voi syntyä suhteellisen pienin rakenne-erojen muutoksin ja joita ei ole vielä havaittu markkinoilla. Aineryhmäkohtaiseen kieltoon siirtymisellä pyritään estämään tilannetta, jossa yksittäisten aineiden kieltäminen johtaa nopeasti uusien, teknisesti laillisten, mutta vaikutuksiltaan vastaavien aineiden ilmestymiseen.

Mainittujen stimulantteina tai tryptamiinien osalta hallusinogeenisesti vaikuttavien aineryhmien lisäksi sääntelyn kohteeksi ehdotetaan otettavaksi synteettiset ja semisynteettiset kannabinoidit sekä erityisen vaarallisiksi arvioidut synteettiset opioidit. Synteettiset kannabinoidit muodostavat kemiallisesti erittäin monimuotoisen ryhmän, ja niitä esiintyy markkinoilla useina rakenteellisina variaatioina. Vaikka näiden aineiden asema päihdekäytössä ei Suomessa ole toistaiseksi samalla tavoin vakiintunut kuin joissakin muissa maissa, niille on ominaista kannabinoidireseptorien täysagonistina toimiminen, mikä lisää merkittävästi vakavien ja ennakoimattomien myrkytysten riskiä. Näitä aineita on käytetty lähinnä kannabiksen tavoin kasvimateriaalin seassa poltettuna tai sähkösavukkeisiin tarkoitettuina nesteinä. Synteettisten kannabinoidien tuotteistettu markkinointi kannabista muistuttavana "laillisena" päihteenä sekä nuoriin vetoavissa käyttömuodoissa kuten sähkösavukenenesteinä ja syötävässä muodossa ("edibles") voi houkuttaa erityisesti nuoria.

Synteettisten opioidien osalta lähtökohta olisi edelleen, että ne pyritään ensisijaisesti luokittelemaan huumausaineiksi niiden erittäin suuren vaarallisuuden ja riippuvuuspotentiaalin vuoksi. Viime vuosina markkinoille on kuitenkin ilmestynyt nopeassa tahdissa uusia opioidijohdannaisia, joita on voitu tarjota kuluttajille ennen niiden yksilöllistä luokittelua. Esimerkiksi kuluvana vuonna uusista EU:n varhaisen varoituksen järjestelmään ilmoitetuista aineista jo melkein 40 % on ollut opioidivaikutteisia. Opioidit vaikuttavat keskushermoston opioidireseptoreihin ja lamaavat hengitystä, mikä tekee uusista ja entistä voimakkaammista opioideista pieninäkin annoksina hengenvaarallisia. Tämän vuoksi sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että keskeiset vaarallisiksi tunnistetut opioidirakenteet kiellettäisiin ryhmätasolla. Näitä ovat erityisesti fentanylijohdannaiset, nitatseeniyhdisteet sekä uutena ryhmänä markkinoille tulleet ns. orfiinirakenteiset opioidit.

Asetuksen liitteessä oleviin kemiallisiin ryhmiin kuuluvat aineet kiellettäisiin kuluttajamarkkinoilta kiellettyinä psykoaktiivisina aineina. KKP-aineen määritelmässä huumausainelaisissa kuitenkin seuraa, että määritelmään eivät kuulu aineryhmiin sopivat aineet, jotka on luokiteltu huumausaineiksi, vaan näitä aineita valvotaan yksinomaan huumausaineina. Määritelmään eivät myöskään kuulu lääkeaineet.

VN/2747/2026
STM010:00/2026

5. Pääasialliset vaikutukset

Asetukseen ehdotettujen muutosten vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä yhdessä huumausainelakiin ehdotettujen muutosten vaikutusten kanssa.

6. Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2027. Asetuksen on tarkoitettu tulevan voimaan yhtä aikaa hallituksen esityksessä ehdotettujen lakiehdotusten kanssa.